

 VÍTEJ V ČESKU

 **ЛАСКАВО ПРОСИМО
ДО ЧЕХІЇ**

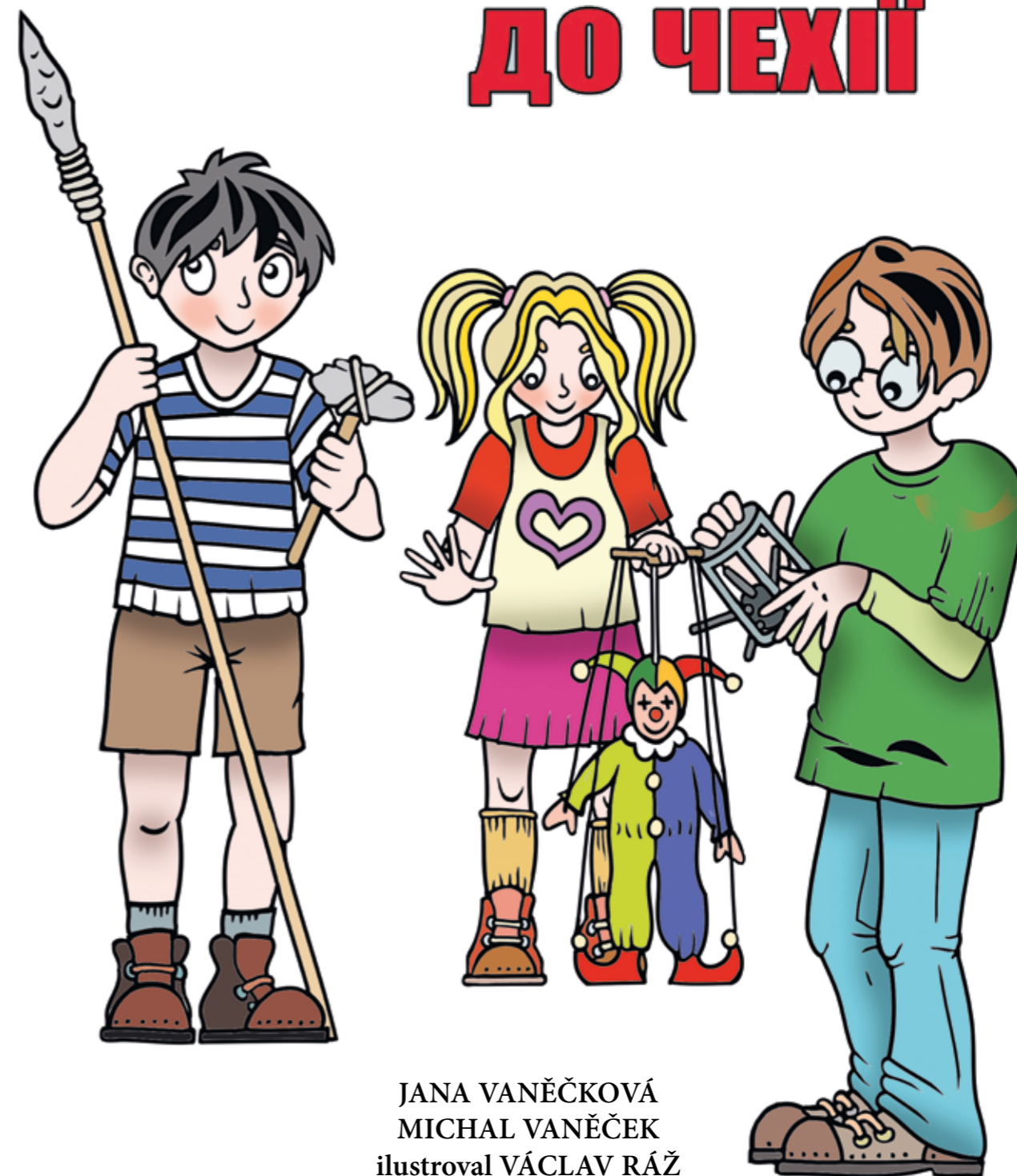
Jana Vaněčková
Michal Vaněček
Ilustrace Václav Ráž

bambóok

bambook

🇨🇪 **VÍTEJ V ČESKU**

🇺🇦 **ЛАСКАВО ПРОСИМО
ДО ЧЕХІЇ**

© Michal Vaněček, Jana Vaněčková, 2017, 2019, 2020
Translation © Darja Bublik, Michal Vašíček, 2022
Ilustrace © Václav Ráž, 2017, 2019, 2020, 2022
© Grada Publishing, a. s., 2022

ISBN 978-80-271-4926-1 (ePub)
ISBN 978-80-271-4919-3 (pdf)
ISBN 978-80-271-3807-4 (print)

Některé značky uvedené v knize mohou být mezinárodními
registrovanými značkami.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické
knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické
či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele.
Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

JANA VANĚČKOVÁ
MICHAL VANĚČEK
ilustroval VÁCLAV RÁŽ

VÍTEJ V ČESKU

ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО ЧЕХІЇ

Milí čtenáři,

tato kniha by vám měla pomoci poznat zemi, ve které jste se ocitli, ať už tu strávíte pár týdnů, nebo se tu usídlíte natrvalo. 51 příběhů, jež najdete v této knize, vám pomůže zorientovat se v tom, jak to v České republice funguje, co stojí za to vidět a jaké události nebo osobnosti je dobré a zajímavé znát. Pomůže vám porozumět naší kultuře, která může být v lecčems podobná, ale v jiných věcech zase naprosto odlišná. Začít můžete hned abecedou, která je v obou jazycích rozdílná, a přesto tak nezbytná k orientaci v naší zemi.

Nezbývá tedy než říct: „Vítej v Česku.“ A doufat, že vám tato kniha bude na vaší cestě dobrou pomůckou.

Tým nakladatelství Grada ve spolupráci s yourchance o.p.s.

Шановні читачі,

ця книга має допомогти вам пізнати країну, в якій ви перебуваєте, незалежно від того, чи проведете ви тут кілька тижнів, чи осядете тут назавжди. 51 історія, яку ви знайдете в цій книзі, допоможе вам дізнатися, як це працює в Чеській Республіці, що варто побачити, які події чи особистості корисно та цікаво знати. Це допоможе вам зрозуміти нашу культуру, яка в чомусь може бути схожа, але в чомусь зовсім інша. Почати можна відразу з алфавіту, який в обох мовах різний і все ж необхідний для орієнтування в нашій країні.

Тож ми можемо лише сказати: «Ласкаво просимо до Чехії.» І сподіватися, що ця книга стане вам у дорозі хорошим інструментом.

Видавничий колектив «Града» у співпраці з yourchance o.p.s.

ABECEDA

A, a	O, o
Á, á	Ó, ó
B, b	P, p
C, c	Q, q
Č, č	R, r
D, d	Ř, ř
Ď, ě	S, s
E, e	Š, š
É, é	T, t
Ě, ě	Ť, ť
F, f	U, u
G, g	Ú, ú
H, h	Ů, ů
Ch, ch	V, v
I, i	W, w
Í, í	X, x
J, j	Y, y
K, k	Ý, ý
L, l	Z, z
M, m	Ž, ž
N, n	
Ň, ň	

АЛФАВИТ

А, а	Н, н
Б, б	О, о
В, в	П, п
Г, г	Р, р
Ґ, ґ	С, с
Д, д	Т, т
Е, е	У, у
Є, є	Ф, ф
Ж, ж	Х, х
З, з	Ц, ц
И, и	Ч, ч
І, і	Ш, ш
Ї, ї	Щ, щ
Й, й	Ь, ь
К, к	Ю, ю
Л, л	Я, я
М, м	

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká republika je vnitrozemský stát ležící ve střední Evropě. Na západě sousedí s Německem, na severu s Polskem, na východě se Slovenskem a na jihu s Rakouskem. Česká republika je moderní a demokratická země s bohatým kulturním a historickým dědictvím.

- Vznik státu: 1. 1. 1993
- Rozloha: 78,867 km²
- Území ČR tvoří tři historické země – Čechy, Morava a Slezsko
- Hlavní město: Praha
- Počet obyvatel: 10 553 843 (údaj k 1. 1. 2016)
- Úřední jazyk: čeština
- Měna: česká koruna / koruna česká (Kč)
- Podnebí: průměrná roční teplota 9,0 °C, v letním období 19,0 °C, v zimním období –0,9 °C
- Státní zřízení: demokratická parlamentní republika
- Členský stát Severoatlantické aliance (NATO): od 12. 3. 1999
- Člen Evropské unie: od 1. 5. 2004

ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА

Чехія розташована у Центральній Європі. Це держава, у якої немає виходу до моря.

Межує з:

- Німеччиною на заході,
- Польщею на півночі,
- Словаччиною на сході,
- Австрією на півдні.

Чехія – сучасна та демократична країна з багатою культурною та історичною спадщиною.

- Утворення держави: 1 січня 1993 р.
- Площа: 78 867 км².
- Територія Чехії складається з трьох історичних країн: Богемії, Моравії та Сілезії.
- Столиця: Прага.
- Населення: 10 553 843 особи (дані на 1 січня 2016 р.).
- Офіційна мова: чеська.
- Валюта: Чеська крона (CZK).
- Клімат: середньорічна температура 9,0 °C, влітку 19,0 °C, взимку –0,9° C.
- Державний устрій: Демократична Парламентська Республіка.
- Член Організації Північноатлантичного договору (НАТО) з 12 березня 1999 р.
- Член Європейського союзу з 1 травня 2004 р.

VÍTEJ V ČESKU

ČESKÉ ZEMĚ

ČESKÉ ZEMĚ (S MALÝM I VELKÝM „Č“ NA ZAČÁTKU) JE NÁZEV, KTERÝ JE POUŽÍVÁN ZEJMÉNA V HISTORICKÝCH SOUVISLOSTECH JAKO OZNAČENÍ PRO ČESKO.

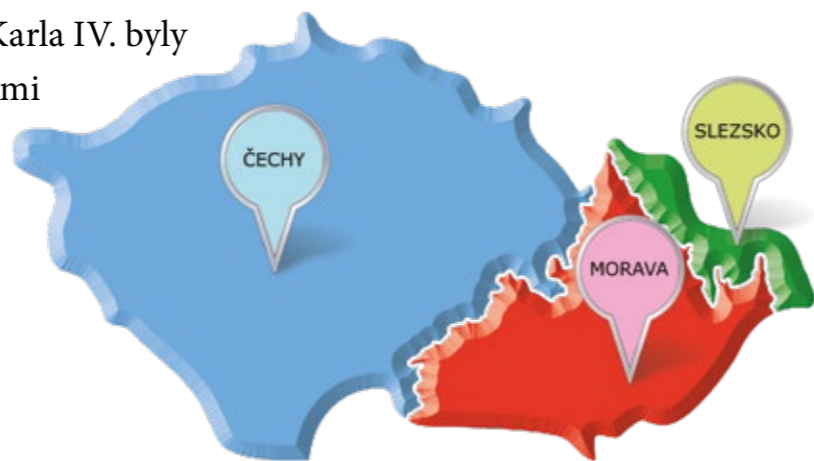
Česká republika se nachází na území tří historických českých zemí – Čech, Moravy a Slezska. Tyto země byly od období středověku do roku 1948 nejvyššími samosprávnými celky, na které se území dnešní České republiky členilo. Obecně se jim říká historické země. V minulosti se územní celistvost jednotlivých zemí často měnila.

Název je odvozen od slovanského kmene Čechů, který původně sídlil ve středních Čechách, a to na levém břehu řeky Vltavy. Po spojení s Moravou byly oba celky chápány jako jedna země, jedno „Království české“.

Další zemí je Morava, která tvoří součást České republiky v její východní části. Pojmenování Moravy je odvozeno od stejnojmenné řeky a pochází z před slovanského období.

Slezsko je historickým územím ležícím v současnosti převážně v Polsku, částečně v České republice a z malé části i v Německu. Slezsko tvoří severovýchod našeho území.

Během vlády krále a císaře Karla IV. byly země spolu s nově připojenými územími (Horní a Dolní Lužice a Braniborsko) spojeny do útvaru s názvem „země Koruny české“.

ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО ЧЕХІЇ

ЧЕСЬКІ ЗЕМЛІ

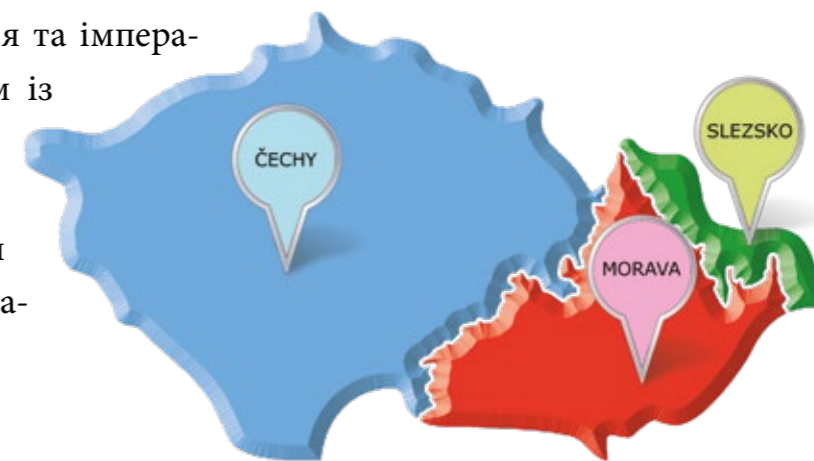
ЧЕХІЯ З МАЛИМ ТА ВЕЛИКИМ «Ї» НА ПОЧАТКУ, ЦЕ НАЗВА ІСТОРИЧНО ОЗНАЧАЄ ЧЕХІЮ.

Чехія розташована на території трьох історичних чеських земель – Богемії, Моравії та Сілезії. З часів середньовіччя, до 1948 року, ці країни були найвищими самоврядованими одиницями, на які була поділена територія Чехії. Їх зазвичай називають історичними країнами. У минулому територіальна цілісність цих земель змінювалася.

Назва «Чеська Республіка» походить від слов'янського племені чехів, які спочатку жили в Середній Богемії, на лівому березі річки Влтави. Після союзу з Моравією обидві одиниці вважалися однією країною, одним «Чеським королівством». Ще одна країна – Моравія, що входить до складу Чехії у її східній частині. Назва Моравія походить від однойменної річки із дослов'янського періоду.

Сілезія – історична територія, яка нині розташована в основному в Польщі, частково в Чехії і меншою мірою в Німеччині. Сілезія утворює північний схід Чехії.

За часів правління короля та імператора Карла IV. Країни разом із недавно приєднаними територіями (Верхня та Нижня Лужиця та Бранденбург), були об'єднані в одиницю під назвою «Земля корони чеської».

STÁTNÍ SYMBOLY ČESKÉ REPUBLIKY

V SOUČASNÉ DOBĚ MÁME ŠEST STÁTNÍCH SYMBOLŮ. NAŠEMU STÁTNÍMU ZNAKU VÉVODÍ DVOUCASÝ LEV.

Státních symbolů České republiky máme celkem šest:

- velký státní znak České republiky a malý státní znak České republiky
- státní barvy České republiky (trikolora)
- státní vlajka České republiky
- vlajka prezidenta České republiky
- státní pečeť České republiky
- státní hymna České republiky – první sloka písně
Kde domov můj?

Tradiční symboly českého státu, které nejsou zakotveny v ústavě:

- české korunovační klenoty, především svatováclavská koruna,
- národní strom – lípa srdčitá.

ДЕРЖАВНІ СИМВОЛИ ЧЕХІЇ

В СУЧАСНІЙ ЧЕХІЇ Є 6 ДЕРЖАВНИХ СИМВОЛІВ. НА ДЕРЖАВНОМУ ГЕРБІ ЗОБРАЖЕНО ДВУХВОСТОГО ЛЕВА.

Усього Чеська Республіка має шість національних символів:

- Великий національний герб Чеської Республіки та малий національний герб.
- Національні кольори Чеської Республіки (Триколон).
- Національний прапор Чехії
- Прапор Президента Чеської Республіки.
- Національна печатка Чехії
- Національний гімн Чехії.

Традиційні символи чеської держави, які не закріплені в конституції:

- Чеські коронаційні коштовності, особливо корона Святого Вацлава.
- Національне дерево – липа серцеподібна.

STÁTNÍ HYMNA

ČESKÁ HYMNA NEMÁ JEN ZNÁMOU A POUŽÍVANOU PRVNÍ SLOKU. JE ROVNĚŽ PŘELOŽENA I DO JINÝCH JAZYKŮ.

Česká hymna, jak ji známe ze slavnostních událostí, je první slokou písně ze hry Josefa Kajetána Tyla *Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka* z roku 1834. Hudbu složil František Škroup.

Obě dvě sloky mají tento text:

Kde domov můj,

kde domov můj?

Voda hučí po lučinách,

bory šumí po skalinách,

v sadě skví se jara květ,

zemský ráj to na pohled!

A to je ta krásná země,

země česká, domov můj,

země česká, domov můj!

Kde domov můj,

kde domov můj?

V kraji znáš-li Bohu milém

duše útlé v těle čilém,

mysl jasnou, vznik a zdar

a tu sílu, vzdoru zmar?

To je Čechů slavné plémě,

mezi Čechy domov můj,

mezi Čechy domov můj!

KDE DOMOV MŮJ, KDE DOMOV MŮJ...

НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІМН

ПЕРШИЙ ВІРШ ЧЕСЬКОГО ГІМНУ ПЕРЕКЛАДЕНО ІНШИМИ МОВАМИ І ДУЖЕ ПОПУЛЯРНИЙ У БАГАТЬОХ НАРОДІВ.

Гімн Чехії, яким ми його знаємо з урочистих подій, є першим куплетом пісні з п'єси Йозефа Каєтана Тила «Фідловачка» або «Немає гніву і боротьби» 1834 року. Музику написав Франтішек Шкруп.

Обидва вірші мають такий текст:

Де мій дім?

Де мій дім?

Рече вода по луках,

сосни шумлять об скелі,

у саду цвіте весна,

рай земний як на долоні!

І це чудова країна,

Чеська земля, мій дім,

Чеська земля, мій дім!

Де дім мій,

Де дім мій?

Вода гучить по лугах

Бори шумлять по скалах,

В саду світить ярий цвіт,

Земний рай то на весь світ

А то є красива земля,

Земля чеська, дім мій,

Земля чеська, дім мій!

KDE DOMOV MŮJ, KDE DOMOV MŮJ...

PRAŽSKÝ HRAD

ODVĚKÝ SYMBOL ČESKÉHO STÁTU JE NEJVÝZNAMNĚJŠÍ ČESKOU PAMÁTKOU A ZÁROVEŇ JEDNOU Z NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH KULTURNÍCH INSTITUCÍ.

Hrad byl založen pravděpodobně již někdy kolem roku 880 knížetem Bořivojem z rodu Přemyslovců. Podle Guinnessovy knihy rekordů je Pražský hrad největším souvislým hradním komplexem na světě, rozkládá se na ploše téměř 70 000 m² a je také zapsán v Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Hrad tvoří rozsáhlý soubor paláců a církevních staveb rozmanitých architektonických slohů – od zbytků románských staveb z 10. století přes gotické úpravy 14. století, zásahy známého slovinského architekta Josipa Plečnika v období první republiky po nejnovější úpravy z konce 20. století.

Za zmínku zcela jistě stojí, že na věži katedrály svatého Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě se nachází zvon Zikmund, vůbec největší český zvon. Vyrobil jej v roce 1549 zvonář Tomáš Jaroš z Brna. Má průměr 256 cm, výšku 203 cm. Jeho hmotnost nelze přesně určit, ale odhaduje se mezi 13,5 až 16,5 tunami!

ПРАЗЬКИЙ ГРАД

ПРАЗЬКИЙ Град є найважливішим пам'ятником Чехії.

Замок, ймовірно, був заснований у 880 році князем Борживоем з династії Пржемисловичів. Згідно з Книгою рекордів Гіннеса, Празький Град є найбільшим безперервним замковим комплексом у світі і займає площу майже 70 000 м², а також внесений до списку всесвітньої культурної та природної спадщини ЮНЕСКО.

Замок складається з великої кількості палаців і церков різних архітектурних стилів: від решток романських будівель 10 століття до готичних будівель 14 ст. і модифікацій кінця 20 століття. Варто згадати, що на вежі Собору св. Віта, Вацлава і Адальберта, в Празькому Граді, знаходиться дзвін Сигізмунда – найбільший чеський дзвін, який колись існував. Виготовив його дзвонар Томаш Ярош із Брно в 1549 році. Його ширина 256 см., висота 203 см і вага приблизно 13,5 – 16,5 тон.

